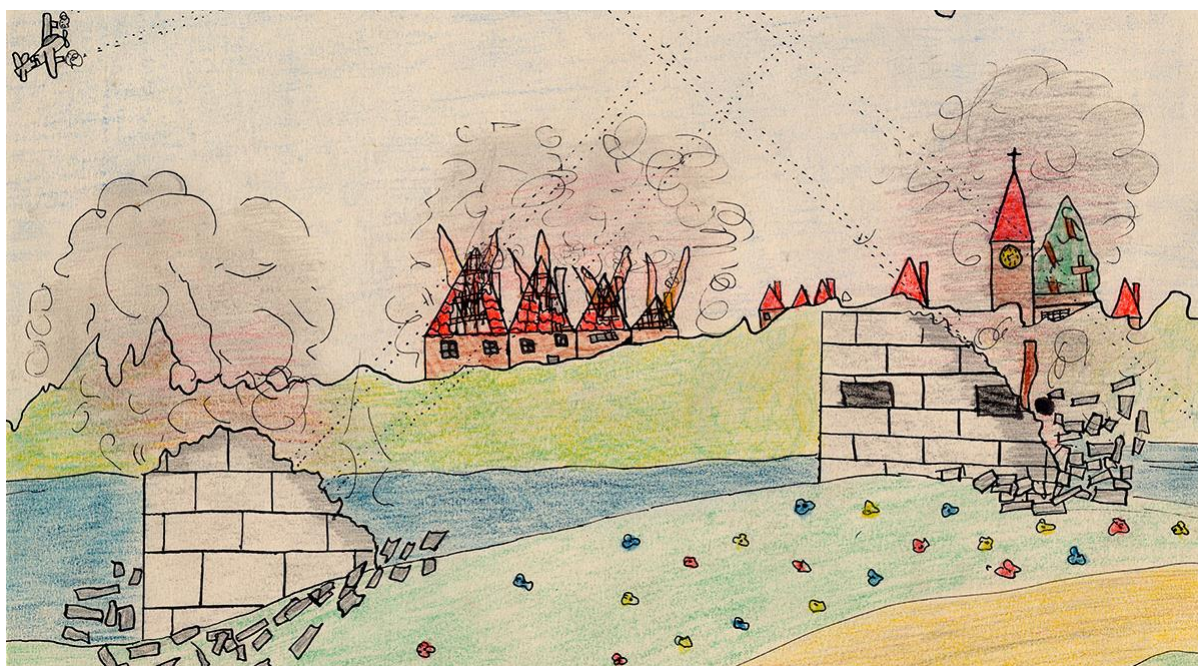

Nationaal Monument Kamp Amersfoort

Kind zijn in een oorlog

Inhoudsopgave

Voorwoord

Lesmateriaal

- Kind zijn in een oorlog
- Bronvermelding

- Losse bijlage PDF bestand

Colofon

Ontwikkeling lesmateriaal: Wim Sweers en Carla Huisman
Advies: Werkgroep Educatie Kamp Amersfoort

Voorwoord

Kind zijn in een oorlog

Op dit moment wordt er in 61 landen oorlog gevoerd. (Bron: <http://www.warsintheworld.com>). Hoeveel mensen zijn daar bij betrokken? En hoeveel kinderen? Wat betekent het als je als kind in een oorlogsland leeft? Er bestaat niet voor niets de slogan: Je kunt een kind wel uit de oorlog halen, maar hoe haal je een oorlog uit een kind? (<http://www.warchild.nl>).

Het project *Kind zijn in een oorlog*

In deze les werkt u met leerlingen aan het thema *Kind zijn in een oorlog*. Dat is nadenken over wat oorlog is, wat dat verandert in je leven en wat dat voor gevolgen heeft. De les circa 45 minuten. Aan de hand van illustraties (PDF bijlage) nodigt u de leerlingen uit om met elkaar na te denken over het thema. U kunt de verschillende items in willekeurige volgorde uitvoeren. De opdrachten kunnen zowel klassikaal als individueel of in groepjes worden uitgevoerd.

Bezoek Kamp Amersfoort

U kunt dit project koppelen aan een bezoek aan Kamp Amersfoort al dan niet met een rondleiding daarbij. U bent van harte welkom. Daarbij kunt u deze les goed gebruiken als voorbereiding of als afsluiting van het bezoek. Meer informatie over bezoeken: www.kampamersfoort.nl.

Tip

Op de website van Nationaal Comité kunt meer (les)suggesties vinden over oorlog en aanverwante onderwerpen. <http://www.4en5mei.nl/onderwijs>.

Kind zijn in een oorlog

Lesdoel:	Leerlingen krijgen inzicht in het leven van kinderen die opgroeien in oorlogssituaties.
Lesduur:	Circa 45 minuten.
Benodigdheden:	Computer(s) met toegang tot internet. PDF bijlage <i>Kind zijn in een oorlog</i> .

Korte inhoud les

Aan de hand van vijf bladzijden met illustraties, praten en denken na leerlingen over het thema *Kind zijn in een oorlog*. Bij iedere bladzijde hoort een korte bespreek- en denkopdracht.

De 5 bladzijden:

- Wonen in een kamp
- Oorlog
- Een spelletje of echt?
- Opgroeien in oorlog en geweld
- Vluchten ... maar waarheen?

Vorbereiding voor de leraar

Lees de les door, bekijk het filmpje, bekijk de PDF bijlage en denk vast na over de diverse items. U kunt de items in willekeurige volgorde uitvoeren. De opdrachten kunnen zowel klassikaal als individueel of in groepjes worden uitgevoerd.

Start **Bana van 7 jaar filmt de oorlog in Syrië**

Hoe is het om als kind te wonen in een land waar het oorlog is? Bana Alabed van 7 woont in de Syrische stad Aleppo en plaatst samen met haar moeder foto's en filmpjes op Twitter over hun leven daar. "Ik wil geen bommen meer horen", zegt ze in een van die filmpjes.

Bekijk het filmpje (2 minuten) <https://www.youtube.com/watch?v=mJqJIAKVo1k>

Mogelijke vragen en gesprek na het bekijken van dit filmpje:

- Waarom is er oorlog in Syrië? (*Gevechten tussen het leger van president Assad en verschillende strijdgroepen die de president weg willen hebben.*)
- Waar woont Bana? Kun je daar nog normaal leven? (*Bana woont met haar moeder en twee broertjes in de Syrische hoofdstad Aleppo. Huizen en andere gebouwen zijn verwoest, er is niet genoeg eten en drinken; zelfs ziekenhuizen worden gebombardeerd.*)
- Waarom heeft Bana dit filmpje gemaakt? (*'Hallo wereld, horen jullie dit?' Om iedereen te laten weten hoe angstig en gevaarlijk het leven daar is.*)
- Wat zegt Bana over deze oorlog? (*We zijn bang. /Ik ben bang, ik wil leven./Ik haat oorlog./ Mijn God, help ons, zodat er gauw een eind aan die oorlog komt.*)
- Stel je voor, dat jij Bana of haar broertje was, hoe zou jij je dan voelen? (*Machteloos? Boos? Kun je iets meer doen dan alleen maar afwachten en hopen dat de oorlog gauw afgelopen is? Wat zou je kunnen doen?*)

PDF bladzijde 2 *Wonen in een kamp*

Informatie

Voor wie in een concentratie-, of vluchtelingenkamp moet leven, verandert het leven ingrijpend. Dat geldt voor zowel volwassenen als kinderen. In WO II werden hele gezinnen in concentratiekampen opgesloten. Ook in Kamp Amersfoort hebben moeders met kinderen voor kortere tijd gevangen gezeten. Momenteel zien we in vluchtelingenkampen ook veel gezinnen met kinderen. Voor kinderen kan het leven in een kamp ingrijpende consequenties hebben.

- Degene(n) op wie je altijd kon rekenen is er misschien niet, er kan een vertrouwensbreuk ontstaan, je kunt je in de steek gelaten voelen, onzekerheid steekt de kop op: wat gaat er met mij (ons) gebeuren. Mensen praten in een vreemde taal.
- Als je ziet hoe volwassenen worden gekleineerd en geslagen, dat mensen om je heen (ook) angstig zijn.
- Vaste regels ontbreken: baldadigheid, niet naar school kunnen.
- Ziekte en honger door verminderde weerstand, vitaminegebrek, onvoldoende wasgelegenheid, viezigheid.

Opdracht voor de leerlingen

Bekijk de bladzijde, beantwoord de vragen en wissel uit. De vragen:

- Welke kampen ken jij?
- Wat is een kamp?
- Hoe ziet een kamp eruit?
- Hoe woon je daar?
- Wat kan daar wel of niet?
- Wat zou er wel of niet leuk (kunnen) zijn in een kamp?

- Wat is prikkeldraad eigenlijk?
- Waarom zou dit zo heten?
- Welke plekken ken jij waar prikkeldraad wordt gebruikt?
  - Waarom?
- Aan welke kant van het prikkeldraad zou jij het liefste zitten?
  - Kun je uitleggen waarom?

PDF bladzijde 3 *Oorlog*

Informatie

Na de Tweede Wereldoorlog (1940 – 1945) hoopte men dat er nooit meer oorlog zou komen. Dat pakte anders uit. Maar waarom voer(d)en mensen oorlog?

- Omdat de ene partij iets wil hebben van de andere partij?
- Omdat men elkaars land wil veroveren?
- Omdat de ene (bevolkings)groep de baas wil zijn over de andere?
- Omdat de ene (bevolkings)groep niet meer bij de andere wil horen enz.

Conflicten en oorlogen hebben grote impact op het leven van kinderen (en volwassenen). Gezondheid komt in gevaar, kinderen hebben te maken met angst en dood, gaan soms voor

langere tijd niet naar school, waardoor hun ontwikkeling achterblijft enz. Wat stel je je als kind voor bij oorlog?

- Oorlog is spannend, je mag vechten, je overwint, het is avontuur.
- In de oorlog gaan mensen dood, ze moeten vluchten, alles gaat kapot.

Opdracht voor de leerlingen

Bekijk de bladzijde, beantwoord de vragen en wissel uit. De vragen:

- Bekijk de foto's en de tekening. Wat zie je? Wat gebeurt hier? Wat denk of voel je erbij?
- Stel dat jij daar geboren bent en daar woont, hoe zou (een dag uit) jouw leven er dan uit kunnen zien?

PDF bladzijde 4   *Een spelletje of echt*

Informatie

Zelfs in echte oorlogsgebieden spelen kinderen – zodra het even veilig is – 'oorlogje' met nepwapens. Oorlogsspelletjes, schietspellen (zgn. 'shooters' waarin het gaat om zoveel mogelijk mensen neer te schieten) en geweldgames zijn populair. Het gaat bij die spelletjes meestal om mensen die elkaar achtervolgen, elkaar verslaan en doden, maar in een spel staan ze vaak daarna weer op. Het zijn voornamelijk jongens die een voorkeur hebben voor actie, sensatie en schieten. Het risico bestaat, dat kinderen die veel geweldspelletjes spelen in een virtuele omgeving afgestompt raken en echt geweld minder erg gaan vinden en het ze niet langer interesseert.

- Oorlogje spelen is niet erg, het is gewoon een spelletje.

De realiteit is dat de meeste mensen die in een oorlog terechtkomen niet militair zijn. Vaak worden burgers gedwongen om mee te vechten, hoewel ze dat eigenlijk niet willen. In landen in Afrika worden hier zelfs kinderen vanaf 10 jaar voor geronseld. Kindsoldaten moeten gedwongen meevechten, ze moeten wapens dragen, ze leren dat het goed is om geweld te gebruiken en ze moeten zo nodig hun eigen familie vermoorden als hun dat wordt opgedragen.

- Wat maakt het uit, je hebt wel te eten en je bent niet alleen. Iemand moet het toch doen?

Opdracht voor de leerlingen

Bekijk de bladzijde, beantwoord de vragen en wissel uit. De vragen:

- Bekijk de plaatjes van de jongens met een geweer.
Wat is hetzelfde? En wat is het verschil? Wat vind je daarvan?
- Wie speelt er weleens oorlogje?
Hoe doe je dat? Wie wint er dan? Wat is er leuk aan om te doen? Wie doet het nooit?
Waarom niet?

PDF bladzijde 5   *Opgroeien in oorlog en geweld*

Informatie

Kinderen zijn in een oorlogssituatie getuige van gruwelijkheden en geweld. Velen worden angstig. Wie veel narigheid heeft meegemaakt tijdens een oorlog, kan daar zijn hele verdere leven last van blijven houden.

Opdracht voor de leerlingen

Bekijk de bladzijde, beantwoord de vragen en wissel uit. De vragen:

- In welke landen is het oorlog? In welke niet? Wat betekent dat?
- (Hoe) Kun je ervoor zorgen dat er geen oorlog is?

PDF bladzijde 6 Vluchten ... maar waarheen?

Informatie

Vluchten voor bombardementen, schietpartijen en gevechten naar een veilige plek, waar je je leven weer probeert op te pakken. Maar waar kun je naar toe? En hoe erg is het als je (bijna) niets meer hebt? Je kunt niet meer naar school. Je hebt alleen wat spulletjes kunnen meenemen, maar verder ben je alles kwijt. Geen speelgoed, geen leesboekjes. Je hebt niet genoeg kleren bij je. Je bent je vriendjes en vriendinnetjes kwijt geraakt. Je moet dingen eten die je eigenlijk niet lust, maar er is niets anders. Je moet je aanpassen aan slechte leefomstandigheden. Je voelt je onveilig. Je weet niet wanneer je weer naar huis kunt terugkeren en of dat huis er nog wel staat. Een deel van je familie is naar een andere plek gevlucht of achtergebleven in het oorlogsgebied en je hebt er geen contact meer mee.

Opdracht voor de leerlingen

Bekijk de bladzijde, beantwoord de vragen en wissel uit. De vragen:

- Bekijk de foto en schrijf de eerste vijf woorden of gedachten op die bij je opkomen.
- Kijk opnieuw naar de foto, deze keer wat langer en schrijf opnieuw vijf woorden of gedachten op die bij je opkomen.

- Hoeveel mensen tel je?
- Is het koud of warm? Waarom denk je dat?
- Waar komen ze vandaan?
- Is het ochtend of middag?
- Wie zou de foto hebben gemaakt? Waarom?
- Waar gaat deze foto over?
- Waar wordt je door deze foto nieuwgierig naar?
- Ken jij kinderen die gevlucht zijn?
- Wat zou jij meenemen als je moest vluchten?

Meer weten?

- <http://www.kinderrechten.nl>

Bronvermelding foto's PDF bijlage *Kind zijn in een oorlog*

Bladzijde 1:	Logo Kamp Amersfoort
Bladzijde 2:	Wonen in een vluchtelingenkamp
Foto links	Tenten; TPO (The Post Online)
Foto rechts	Kinderen op een wip; Marije Koudstaal
Bladzijde 3:	Oorlog
Foto links	Moeder met drie kinderen; bron onbekend
Foto rechts	Kind op fietsje; Reuters/Yazan Homsy
Bladzijde 4:	Een spelletje, of echt?
Grote foto	Kind soldaat met stengun: Latife Ugur
Inzet	Kind met speelgoedgeweer; Telegraaf media Groep
Bladzijde 5:	Opgroeien in oorlog en geweld
Foto links	Kindertekening bombardement; RHC Eindhoven
Foto rechts	Jongen met protheses; Centrum voor Mondiaal Onderwijs (CMO)
Bladzijde 6:	Op de vlucht ... maar waarheen?
Grote foto	Syrische vluchtelingen; Agence France Presse (AFP)